

TANER'E MEKTUP

TF 515486

MEKTUBUM gecikti.

Nisan ortasında yazacaktım. İşler girdi araya. Oysa size yazmaya can atıyordum. Yıllar boyunca seyrek yazıttık ama, sizden mektup almak, size mektup postalamak, bir zevk olmuştu. O berrak, ışıltılı, candan mektuplarınızı her zaman iftiharla saklayacağım. Ara sıra çıkarıp yeni baştan okuyacağım. Yirmi beş yıl önce tanıştığımızdan bu yana, birçok yerlerde karşılaştık. Bazen doya doya sohbet ettik, bazen ayaküstü çene çaldık. En üzüntülü günlerinizde rastlaştığımız da oldu, en sevinçli günlerinizde de...

Siz zaferde ve trajedide çehre değiştirmeyen, dostluğu sağlam, en çetin durumlarda bile nezakette kusur etmeyen nadir insanlardan biriydiniz. Bir görüşmemizde, uğradığınız haksızlıklar söz konusu olmuştu da, nurlu yüzünüzden bir an bir karamlık geçmişti, sonra hafif, âdeta tatlı bir gülücük... Sanırım siz hiç kin tutmayan, kolay bağışlayan bir insandınız. Nitekim, cuma günü cenazenizde, size vaktiyle sataşmış, kötülük yapmış, sizi üzmüş olan birkaç kişi de vardı.

Onları görseniz —belki de görüyordunuz— gülümserdiniz. Biraz sevinerek, biraz da alaya alarak... Hikâyelerinizde ve oyunlarınızda dalma o gülyüz vardı. En acı gerçekleri bile ışıklı bir insancılıkla gözler önüne sermek, pek az yaratıcının hakkıdır.

Nisan'da mektup yazacaktım ya: En ünlü hikâyelerinizden birinin Amerikalı bir öğrenci topluluğuna yaptığı etkiyi anlatmak içindi bu.

Ders yılının bahar döneminde, Pennsylvania Üniversitesi'nde dört hoca, birlikte "Ortadoğu Edebiyatı" adlı bir seminer okuttuk. 14 hafta, üçer saat yapılan seminer çalışmalarında, Amerikalı üç profesör ile ben, Arap, İran, İsrail ve Türk edebiyatından romanlar, şiirler ve hikâyeler inceledik. Çoğunu sınıfta öğrencilerle birlikte satır satır tartıştık. Öğrencilerin hepsi Amerikalı idi. Yarısı mukayeseli edebiyat, yarısı Ortadoğu kültürü üzerinde ihtisas çalışması yapıyordu. Türk hikâye sanatından onlar için seçtiklerim arasında, sizin o tadına doyum olmaz "Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu" başlıklı uzun öykünüz de vardı.

Keskin olarak anlaşıldı ki, dönem boyunca incelenen bütün eserler arasında, gerek dersin hocaları, gerek seminerdeki öğrencilerin hemen hepsi, en çok o güzelim hikâyeden hoşlandılar. Diyebilirim ki, dönemin tümünü "Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu" konusundaki tartışmalar doldurabilirdi. Arap ve İran edebiyatı profesörleri, kendi ihtisas dallarında bu kadar zarif bir sosyal ve felsefi hiciv olmadığını, sizin hikâyenizin ustalık bakımından kat kat üstün olduğunu vurguladılar. Öğrenciler, hikâyelerinizdeki değişik tipleri o kadar cana yakın, dile getirdiğiniz düşünceleri öyle taze, yaptığınız nükteleri o kadar sevimli buldular ki... Türk olmakla, Türk edebiyatı alanında çalışmakla, sizin dostunuz olmakla iftilhar ettim.

Sizi tanıdığımı öğrenenler, kişiliğiniz konusunda sorular yağdırdılar bana... Ben, geniş kültür hazinenizden, çeşitli alanlardaki eserlerinizden, ışıltılı görünüşünüzden, enfes sohbetlerinizden söz ettikçe gitgide büyülendiler.

"Taner'den başka eserler de okumak istiyoruz" dediler. "Keşanlı Ali Destanı"nın ortak dostumuz Nüvit Özdoğru tarafından yapılmış olan nefis çevirisi salık verdim. Birkaç hikâyeyizi yakında onlar için İngilizce'ye çevirmek vaadinde de bulundum. Dönem sonunda hep birlikte şu sonuca vardım ki, "Şişhane" Ortadoğu ürünleri arasında olağanüstü evrenselliğe ulaşmış nadir yapıtlardan biridir ve herhangi bir ülke, her ülke bu düzeyde bir başarıyla haklı olarak övünebilir.

İşte bunları yazacaktım size. Sonra dedim ki, İstanbul'a gittiğimde size anlatırsam daha iyi olur. Ama, ecel amansızca vurdu yine. "Birçok ülkedeki görkemli başarılarınızla memlekete büyük hizmetler yaptığınız gibi, İngilizce konuşulan âlemde de yüzümüzü ağırtıyorsunuz" diyecektim görüştüğümüzde...

Berrak eserlerinizle Türk edebiyatına aydınlıklar getirdiniz. Ne yazık ki, nurlu yüzünüz, gölgeler dünyasına çekildi artık.

"Devekuşuna Mektuplar"ınızı yüreğimiz ışıdayarak okuyup duracağız. Biz hepimiz birer fanî "devekuşu"yuz. Kafamızı kumdan arasına çıkarıp güneş gördüğümüzde yüreğimizde iyi duygular ağır basıyorsa, size layık erdemlerimiz varsa, mektuplar yazacağız size. Belki onlar elinize ulaşacak ve siz her zamanki gibi güçlü, duygulu, güzel ve şakacı, gülümseyeceksiniz.

12.5.1986

